

Law of Torts and Consumer Protection Act / अपकृत्य कायदा आणि ग्राहक संरक्षण अधिनियम

1. Tort is a Civil wrong. And it is true that \_\_\_\_\_ अपकृत्य हे दिवाणी पात्र अपकृत्य आहे.  
आणि हे खरे आहे की \_\_\_\_\_
  - a) Every civil wrong is not tort प्रत्येक दिवाणी पात्र उपकृत्य अपकृत्य नाही.
  - b) Every civil wrong is tort प्रत्येक दिवाणी पात्र उपकृत्य अपकृत्य आहे.
  - c) Court will decide whether every civil wrong is tort or not प्रत्येक नागरी चुकीची शिक्षा आहे की नाही हे न्यायालय ठरवेल.
  - d) Tort is an offence also. अत्याचार हा देखील गुन्हा आहे.
2. In which of following tort, motive is not relevant? खालील पैकी कोणत्या अपकृत्यमध्ये, हेतू संबंधित नाही?
  - a) When the act is otherwise unlawful जेव्हा कृती अन्यथा बेकायदेशीर असेल.
  - b) Conspiracy कट.
  - c) Malicious prosecution दुर्भावनापूर्ण खटला.
  - d) Assault प्राणघातक हल्ला.
3. 'Ex turpi causa non oritur actio' means \_\_\_\_\_. एक्स टूरपी काँझा नॉन ओरीटूर  
एक्टिओ ('Ex turpi causa non oritur actio') म्हणजे \_\_\_\_\_.
  - a) From an immoral cause also action arises अनैतिक कारणातूनही कृती निर्माण होते.
  - b) From an immoral cause no action arises अनैतिक कारणामुळे कोणतीही कृती उद्भवत नाही.
  - c) From any act cause of action arises कोणत्याही कृतीतून कृतीचे कारण उद्भवते.
  - d) Cause of action is to be decided by the court कारवाईचे कारण न्यायालयाने ठरवावे.
4. Protection of judicial privilege applies \_\_\_\_\_. न्यायिक विशेषाधिकाराचे संरक्षण \_\_\_\_\_  
लागू होते.
  - a) Only to judicial proceedings केवळ न्यायालयीन कार्यवाहीसाठी.
  - b) All actions of judges न्यायाधीशांच्या सर्व कृती.
  - c) To administrative proceedings or ministerial proceedings conducted by courts न्यायालयांद्वारे चालवल्या जाणाऱ्या प्रशासकीय कार्यवाही किंवा मंत्रीस्तरीय कार्यवाही.
  - d) To judicial proceedings as well as to administrative proceedings or ministerial proceedings न्यायालयीन कार्यवाही तसेच प्रशासकीय कार्यवाही किंवा मंत्री कार्यवाही.

5. In vicarious liability the nature of liability of master and servant is \_\_\_\_\_. विचित्र उत्तरदायित्वामध्ये मालक आणि सेवक यांच्या दायित्वाचे स्वरूप \_\_\_\_\_ आहे.
- Joint liability संयुक्त दायित्व.
  - Several liability अनेक दायित्वे.
  - Joint and several liability संयुक्त आणि अनेक दायित्वे.
  - To be decided by the court न्यायालयाने निर्णय घेतला जाईल.
6. Every repetition of a defamatory statement gives fresh cause of action. This statement is \_\_\_\_\_. बदनामीकारक विधानाची प्रत्येक पुनरावृत्ती कारवाईचे नवीन कारण देते. हे विधान \_\_\_\_\_ आहे.
- False खोटे
  - True खरे
  - It depends upon the manner of repetition ते पुनरावृत्तीच्या पद्धतीवर अवलंबून असते.
  - True only in case of libel. केवळ मानहानीच्या बाबतीतच खरे.
7. When the damages awarded are in excess of the material loss suffered by the plaintiff with a view to prevent similar behaviours in future, such damages are called as \_\_\_\_\_. भविष्यात अशीच वर्तणूक टाळण्यासाठी वादीला झालेल्या भौतिक हानीपेक्षा जेव्हा नुकसान भरपाई दिली जाते, तेव्हा अशा नुकसानीला \_\_\_\_\_ असे म्हणतात.
- Compensatory damages नुकसान भरपाई.
  - Aggravated damages वाढलेले नुकसान.
  - Contemptuous damages तिरस्करणीय नुकसान.
  - Exemplary, punitive or vindictive damages अनुकरणीय, दंडात्मक किंवा प्रतिशोधात्मक नुकसान.
8. 'Action personalis moritur cum persona' means एक्शन पर्सोनालीस मॉरीटूर कम पर्सोना ('Action personalis moritur cum persona') म्हणजे
- A personal cause of action dies with the person वैयक्तिक कारणामुळे व्यक्तीचा मृत्यू होतो.
  - A personal cause of action does not die with the person कृतीचे वैयक्तिक कारण व्यक्तीसह मरत नाही.
  - Death of both the parties will terminate the suit दोन्ही पक्षांच्या मृत्यूमुळे खटला संपुष्टात येईल.
  - Personal right always survive वैयक्तिक अधिकार नेहमीच टिकून राहतात.

9. If the interference with the possession is not direct but consequential, the wrong may be \_\_\_\_\_. ताब्यामध्ये हस्तक्षेप थेट नसून परिणामकारक असल्यास, चूक \_\_\_\_\_ असू शकते.

- a) Trespass अतिक्रमण.
- b) Nuisance उपद्रव.
- c) Conversion रूपांतरण.
- d) No wrong चूक नाही.

10. Conspiracy is \_\_\_\_\_ कट \_\_\_\_\_ आहे

- a) Not tort अपकृत्य नाही.
- b) Crime गुन्हा.
- c) Both tort and crime अत्याचार आणि गुन्हा दोन्ही.
- d) Serious offence गंभीर गुन्हा.

11. The purpose of tort of \_\_\_\_\_ is to protect goodwill. \_\_\_\_\_ च्या अपकृत्याचा उद्देश सद्भावना संरक्षित करणे आहे.

- a) Passing off 'पासिंग ऑफ'
- b) Defamation बदनामी.
- c) Abuse of legal procedure कायदेशीर प्रक्रियेचा गैरवापर.
- d) Contributory negligence योगदानात्मक निष्काळजीपणा.

12. Some military jawans found some firewood lying by the river side. They thought that the wood being unmarked, probably belonged to the government and they had every right to take away the same as they were the military jawans of government. They took the firewood and used for camp fire. The real owner of that firewood filed the suit for compensation. काही लष्करी जवानांना नदीकाठी काही सरपण पडलेले आढळले. त्यांना असे वाटले की जे लाकूड चिन्हांकित नाही, ते बहुधा सरकारचे आहे आणि ते सरकारचे लष्करी जवान असल्याने ते काढून घेण्याचा त्यांना पूर्ण अधिकार आहे. त्यांनी सरपण घेतले आणि कॅम्प फायरसाठी वापरले. त्या लाकडाच्या खऱ्या मालकाने नुकसान भरपाईसाठी दावा दाखल केला.

- a) The government would not liable to pay compensation as it is a part of sovereign function नुकसान भरपाई देण्यास सरकार जबाबदार नाही कारण ते सार्वभौम कार्याचा एक भाग आहे.



- b) The government would be liable to pay compensation नुकसान भरपाई देण्यास सरकार जबाबदार असेल.
- c) Liability depends upon the value of firewood लाकडाच्या किमतीवर दायित्व अवलंबून असते.
- d) The government would not liable to pay compensation because the firewood were lying in public place in no once possession नुकसान भरपाई देण्यास सरकार जबाबदार नाही कारण सरपण सार्वजनिक ठिकाणी एकदाही ताब्यात नसताना पडले होते.

13. Trover is also known as \_\_\_\_\_. ट्रोवरला \_\_\_\_\_ म्हणून देखील ओळखले जाते.

- a) Detinue नियुक्त करणे.
- b) Trespass अतिक्रमण.
- c) Nuisance उपद्रव.
- d) Conversion रूपांतरण.

14. \_\_\_\_\_ is not a consumer right under the Consumer Protection Act.  
\_\_\_\_\_ हा ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत ग्राहक हक्क नाही.

- a) Right to be protected संरक्षित करण्याचा अधिकार
- b) Right to be informed about the quality, quantity, potency, purity, standard and price of goods or services वस्तू किंवा सेवांची गुणवत्ता, प्रमाण, सामर्थ्य, शुद्धता, मानक आणि किंमत याबद्दल माहिती मिळण्याचा अधिकार
- c) Right to be assured access to a variety of goods, products or service विविध प्रकारच्या वस्तू, उत्पादने किंवा सेवेवर खात्रीपूर्वक प्रवेश मिळवण्याचा अधिकार
- d) Right to qualitative goods and services गुणात्मक वस्तू आणि सेवांचा अधिकार

15. For strict liability \_\_\_\_\_ is not a defence. कठोर उत्तरदायित्वासाठी \_\_\_\_\_ हा बचाव नाही.

- a) Act of god देवाची कृती.
- b) Plaintiff's own default फिर्यादीचे स्वतःचे डिफॉल्ट.
- c) Statutory authority वैधानिक प्राधिकरण.
- d) Inevitable accident अपरिहार्य अपघात.

16. \_\_\_\_\_ is a defence. \_\_\_\_\_ हे एक संरक्षण आहे.

- a) Contributory negligence योगदानात्मक निष्काळजीपणा.
- b) Composite negligence संमिश्र निष्काळजीपणा.
- c) Joint tort feasons संयुक्त अपकृत्य फेझन्स.
- d) Contributory negligence of children मुलांचे योगदानात्मक दुर्लक्ष.

17. In the tort of abuse of legal procedure, the prosecution commences \_\_\_\_\_. कायदेशीर प्रक्रियेचा गैरवापर करताना, खटला सुरू होतो \_\_\_\_\_.

- a) When the FIR is lodged with the police जेव्हा पोलिसात एफआयआर दाखल केला जातो.
- b) When a person has been summoned to answer जेव्हा एखाद्या व्यक्तीला उत्तर देण्यासाठी बोलावले जाते.
- c) When the judgment is passed जेव्हा निर्णय दिला जातो.
- d) When the person has produced false evidences in the court जेव्हा त्या व्यक्तीने न्यायालयात खोटे पुरावे सादर केले.

18. Trespass is interference with \_\_\_\_\_. अतिक्रमण म्हणजे \_\_\_\_\_ मध्ये हस्तक्षेप.

- a) A person's ownership of land एखाद्या व्यक्तीची जमिनीची मालकी.
- b) A person's use or enjoyment of land एखाद्या व्यक्तीचा जमिनीचा वापर किंवा उपभोग.
- c) A person's possession of land एखाद्या व्यक्तीचा जमिनीचा ताबा.
- d) A person's possession of land as well as use or enjoyment of land एखाद्या व्यक्तीचा जमिनीचा ताबा तसेच जमिनीचा वापर किंवा उपभोग.

19. How many rights of consumers are protected under the Consumer Protection Act?

ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत ग्राहकांचे किती हक्क सुरक्षित आहेत?

- a. 6 सहा
- b. 7 सात
- c. 5 पाच
- d. 8 आठ

20. Under the Consumer Protection Act, the period of Limitation period is \_\_\_\_\_.

ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत, मर्यादा कालावधीचा कालावधी \_\_\_\_\_ आहे.

- a) Three years from the date on which the cause of action has arisen. कारवाईचे कारण उद्भवल्याच्या तारखेपासून तीन वर्षे.
- b) Two years from the date on which the first notice was given ज्या तारखेला पहिली नोटीस दिली होती त्या तारखेपासून दोन वर्षे.
- c) Two years from the date on which the cause of action has arisen. कारवाईचे कारण उद्भवल्याच्या तारखेपासून दोन वर्षे.
- d) Three years from the date on which the first notice was given ज्या तारखेला पहिली नोटीस दिली होती त्या तारखेपासून तीन वर्षे.

...\*\*\*\*...



Descriptive questions: वर्णनात्मक प्रश्न:

१. Write the limitations on the scope of doctrine of 'volenti non fit injuria'. 'व्होलेंटी नॉन-फिट इन्जुरीया' ('volenti non fit injuria') या सिद्धांताच्या व्याप्तीवरील मर्यादा लिहा.
२. Write any five general defences available in tort. अपकृत्यमध्ये उपलब्ध असलेले कोणतेही पाच सामान्य संरक्षण लिहा.
३. Ram was the owner of a car. Shyam, his younger brother once took the car without Ram's knowledge or permission. An accident took place due to negligence of Shyam. Explain who will be liable and why? Which principle of law of tort is involved in this situation. राम एका कारचा मालक होता. एकदा त्याचा धाकटा भाऊ श्यामने रामच्या माहितीशिवाय किंवा परवानगीशिवाय गाडी घेतली. श्यामच्या निष्काळजीपणामुळे अपघात झाला. कोण जबाबदार असेल आणि का समजावून सांगा? या परिस्थितीत अत्याचार कायद्याचे कोणते तत्व सामील आहे.
४. Explain the circumstances under which an employer can also be held liable for the tortious acts done by independent contractor. स्वतंत्र कंत्राटदाराने केलेल्या घृणास्पद कृत्यांसाठी नियोक्त्याला कोणत्या परिस्थितीत जबाबदार धरले जाऊ शकते हे स्पष्ट करा.
५. Explain the application of maxim 'king can do no wrong' in India. भारतात 'राजा काहीही चूक करू शकत नाही' या शब्दाचा वापर स्पष्ट करा.
६. Write two distinctions between libel and slander. Also explain the circumstances under which slander is actionable per. बदनामी आणि निंदा यातील दोन भेद लिहा. प्रति निंदा कोणत्या परिस्थितीत कारवाई करण्यायोग्य आहे हे देखील स्पष्ट करा.
७. Ravi sent a defamatory letter written in Marathi to Pappu. Pappu did not know Marathi and therefore the same was read over to him by Santosh. Explain with reasons that whether Ravi is liable for defamation or not. रवीने पप्पूला मराठीत लिहिलेले बदनामीकारक पत्र पाठवले. पप्पूला मराठी येत नाही म्हणून संतोषने ते त्याला वाचून दाखवले. रवी बदनामीला जबाबदार आहे की नाही हे कारणांसह स्पष्ट करा.
८. Write on Jurisdiction of National Commission Under the Consumer Protection Act. ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत राष्ट्रीय आयोगाच्या अधिकारक्षेत्रावर लिहा.
९. Explain the procedure on admission of complaint before the District Commission. जिल्हा आयोगासमोर तक्रार दाखल करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
१०. Explain the difference between strict liability and absolute liability. कठोर उत्तरदायित्व आणि संपूर्ण दायित्व यातील फरक स्पष्ट करा.

\*\*\*\*\*